

# ‘Rosendahl Huber’ gedenksteen te Dronrijp



Binnen de Familievereniging Huber is de familienaam ‘Rosendahl Huber’ een beetje een vreemde eend in de bijt. Toch is dit niet de eerste combinatie van de naam Huber met een andere familienaam.

---

Axel Jan Rosendahl Huber

---

## Hubers met dubbele namen

In het verleden kwamen diverse volgende combinaties voor. Bladerend door het Blauwe Boekje zie je er verschillende voorbijkomen: ‘Berghuys Huber’, ‘De Hertoghe Huber’ en ‘Wielinga Huber’.

Toeval of niet: het is opvallend dat deze dubbele namen vaak al na korte tijd weer zijn uitgestorven! De dubbele naam “Rosendahl Huber” is op dit moment de enige die nog bestaat.

## Waar komt ‘Rosendahl’ vandaan?

Op zondag 26 januari 1902 werd in Soerabaja (voormalig Nederlands-Indië) een jongetje geboren. De vader van het jongetje was Alexander Jan Huber, zijn moeder was Emilie Rosendahl. De vader van de jonge moeder, en dus grootvader van de pasgeboren baby,

was Dr. Axel Emil Rosendahl een Deense arts die aanvankelijk als ‘Officier van Gezondheid’ in dienst was getreden van het Koninklijk Nederlandsch Indische Leger (KNIL) en die zich na afloop van zijn dienstverband had gevestigd als huisarts in Passoeroean op Java.

## Vijf dochters Rosendahl

Dr. Rosendahl stond in hoog aanzien bij zijn patiënten en was een graag geziene gast in de Nederlandsch-Indische gemeenschap. Toch was hij niet helemaal gelukkig. Hij kreeg de ene dochter na de andere maar geen zoon, geen stamhouder. Onder het motto ‘de aanhouder wint’, besloot hij na de geboorte van zijn derde dochter een vierde vertwijfelde poging te wagen. Deze poging slaagde wonderwel. Zijn vrouw, Thecla Grinwis Plaat, raakte wederom in verwachting en deze keer schonk zij zelfs het

levenslicht aan twee gezonde baby's - helaas: twee meisjes! Zo raakte Dr. Axel Emil Rosendahl van de regen in de drup. Nu had hij vijf dochters - maar nog steeds geen zoon. Dat betekende dat na zijn dood zijn tak van de familie Rosendahl zou uitsterven. Om de een of andere reden vond Dr. Rosendahl dat een onprettig idee.



Axel en Ellen Huber, februari 1912.

Het zal duidelijk zijn hoe blij de oude Dr. Rosendahl was toen zijn eerste kleinzoon werd geboren. Hij zag eindelijk een potentiële stamhouder! Maar dan moest die stamhouder natuurlijk wel de naam Rosendahl dragen. En daar zat een klein probleem, want zijn dochter Emilie Rosendahl was ge-

trouwd met Alexander Jan Huber. Dus - als er niets zou gebeuren - zou die kleinzoon Huber heten en niet Rosendahl. Goede raad was duur! De hele zondag 26 januari 1902 werd in het huis van de jonge ouders aan de Palmenlaan te Soerabaja beraadslaagd over mogelijke oplossingen. En niet geheel te vergeefs! Na vele uren praten en nadenken dacht de kersverse grootvader Rosendahl een oplossing te hebben gevonden.

Zo gezegd, zo gedaan! Op maandagochtend 27 januari 1902 ging de trotse vader Alexander Jan Huber samen met zijn schoonvader Dr. Axel Emil Rosendahl naar het gemeentehuis van Soerabaja om daar bij het Bevolkingsregister gezamenlijk aangifte te doen van de geboorte van hun zoon, respectievelijk en kleinzoon.

### **'Indische dubbele naam'?**

Het plan dat grootvader Rosendahl samen met zijn kleinzoon Huber had bedacht, was de pasgeboren baby 'stiekem' te voorzien van een dubbele achternaam. Dat gebeurde wel vaker in die tijd.

Toen de ambtenaar van de Burgerlijke Stand vroeg welke voornamen van de pasgeboren baby hij moest inschrijven, ant-

woordde de vader: 'Axel, Emil, Rosendahl' (dus met 'Rosendahl' als derde voornaam)! De dienstdoende ambtenaar van de Burgerlijke Stand had kennelijk een groot gevoel voor normen en waarden. Want hij weigerde de familienaam Rosendahl in te schrijven als derde voornaam van een pasgeboren baby. Hoe vader Huber en grootvader Rosendahl ook op de ambtenaar inpraatten, hij bleef bij zijn weigering. Het kon hem niets schelen of andere ambtenaren wel achternamen inschreven als voornaam, daar had hij niets mee te maken en hij deed daar niet aan mee.

Inderdaad was er (en niet alleen in voormalig Nederlands-Indië) soms sprake van dergelijke creatieve naamgeving. Soms werd daarbij de meisjesnaam van de moeder als laatste voornaam van de pasgeboren baby opgegeven. Als het een familie lukte om gedurende twee generaties dezelfde achternaam als laatste voornaam van de pasgeboren kinderen aan te geven, dan had die familie daarmee een 'gratis' dubbele naam. En zonder het risico van een Koninklijke afwijzing - zoals bij voornoemde Friese heer. Het pleit voor de kwaliteit en de onkreukbaarheid van het toenmalige

Nederlands-Indische bestuur dat deze 'truc' op maandagochtend 27 januari 1902 niet lukte.

Zo kwam het dat de pasgeboren baby - na een lange woordenwisseling op het Stadhuis van Soerabaja - uiteindelijk bij het Bevolkingsregister werd ingeschreven als 'Axel Emil Huber, geboren te Soerabaja, 26 januari 1902'. Daarmee is het verhaal voorlopig afgesloten.

### **Naamswijziging eist goede argumenten**

Vele jaren later (in 1929) besloot de pas afgestudeerde jurist Mr. Axel Emil Huber zijn grootvader een groot plezier te doen. Hij diende een verzoekschrift in bij Hare Majesteit Koningin Wilhelmina en verzocht Haar zijn familienaam te mogen wijzigen van 'Huber' in 'Rosendahl Huber'. Als reden gaf hij aan dat anders de naam van zijn moeder zou uitsterven. Dat was - en is - nog steeds de meest gebruikelijke grond voor het aanvragen van naamswijziging. Dat was overigens de enige grond voor een wijziging van een familienaam die Koningin Wilhelmina acceptabel vond.

Bekend is de anekdote van de eveneens uit Friesland afkom-

stige heer Poepjes die bij Hare Majesteit Koningin Wilhelmina een verzoek tot naamswijziging indiende. Hij had echter verzuimd bij zijn verzoek een reden op te geven. Daarom werd hij 'ten paleize' ontboden om de Koningin persoonlijk uit te leggen waarom hij zijn naam wilde wijzigen. Koningin Wilhelmina bereidde zich terdege op die audiëntie voor. Zij vroeg aan de leden van haar hofhouding of iemand misschien een idee had waarom de heer Poepjes zijn naam zou willen veranderen.

Nu was Koningin Wilhelmina zeer beschermd opgevoed, en ook nog in de tijd van de Engelse Koningin Victoria. Kennelijk zo beschermd dat zij ook op latere leeftijd de betekenis van het woord 'poep' niet kende. Het is anno 2008 moeilijk voor te stellen, maar in de jaren 20 van de vorige eeuw golden in de samenleving veel strakkere normen dan nu, en aan het Hof waren de normen nog strenger. Hoe het ook zij, geen van de adviseurs van Hare Majesteit kon de moed opbrengen om aan Hare Majesteit de betekenis van de naam 'Poepjes' uit te leggen. Trouwens, de heer Poepjes zelf durfde dat tijdens zijn audiëntie evenmin. *"Het lijkt me een typisch Friese*

*naam en ik zie geen enkele reden om die te wijzigen"* was de conclusie van Hare Majesteit en daarom wees ze zijn verzoek af. Zo komt het dat anno 2008 de familienaam Poepjes nog steeds bestaat. Als je het niet gelooft, tik op Google de zoekterm 'familienaam Poepjes' in. Maar dit terzijde.

### **'Rosendahl Huber': sinds 1929**

Zoals hiervoor al vermeld, vond Hare Majesteit het behoeden van een familienaam voor dreigend uitsterven een goede reden voor naamswijziging. Bij Koninklijk Besluit, nummer 38, d.d. 18 december 1929 verkreeg Mr. Axel Emil Huber dan ook het recht 'voor zich en voor zijn nakomelingen' om na betaling van een aanzienlijk bedrag aan leges kosten, voortaan de familienaam Rosendahl Huber te voeren.

Eindelijk had grootvader Dr. Axel Emil Rosendahl zijn doel bereikt: de naam Rosendahl was - althans voorlopig - voorlopig voor uitsterven behoed. Hij heeft er nog bijna tien jaar van mogen genieten. Helaas heeft hij niet meer meegeemaakt dat zijn kleinzoon Axel zelf ook weer mannelijke nakomelingen had: Dr. Axel Emil

Rosendahl overleed in 1938 en zijn eerste achter-kleinzoon Axel Jan Rosendahl Huber werd geboren in 1946.

### **Rosendahl Huber - explosie**

Inmiddels bestaat de familienaam Rosendahl Huber bijna 80 jaar. In 1929 was Axel Emil Rosendahl Huber de enige vertegenwoordiger van Generatie I. In 1945 trouwde hij met Jacqueline Antoinette Wasem.

Generatie II bestaat uit hun vier zoons: Axel, Ulric, Marc en Denis.

Axel trouwde 1e in 1973 met Tina Wrede (echtscheiding ingeschreven 1988), trouwde 2e 1990 met Kitty van Droogenbosch.

Ulric trouwde in 1984 met Erika Groiss.

Marc trouwde 1989 met Annemarij Schretlen en Denis trouwde 1983 met Vesla Bernelot Moens.

De kinderen uit deze huwelijke vormen samen Generatie III: Christian, Laura, Maurits, Sebastian, Sietske, Ernst, Jorine, Axel en Annelieke, in totaal negen personen.

Christian trouwde op 10 augustus 2007 met Marjoleine Huntjens en op 11 augustus 2008 werd de eerste vertegenwoordiger van Generatie IV geboren: Jesper Rosendahl Huber.

In totaal zijn nu 18 personen

die de naam Rosendahl Huber mogen voeren. Anders gezegd: van 1 tot 18 naamdragers binnen 80 jaar! Een typerende illustratie van de snelle toename van de wereldbevolking.

### **Vier generaties Rosendahl Huber**

Enkele jaren geleden zijn de stichters van de 'Rosendahl Hubertak' van de familie Huber overleden. Op 10 januari 2002 overleed Axel Emil Rosendahl Huber enkele dagen voor zijn honderdste verjaardag.

Op 14 december 2005 overleed Jacqueline Antoinette Wasem in de leeftijd van 85 jaar. Axel en Jacqueline hadden bepaald dat zij na hun overlijden gecremeerd wilden worden. Over de bestemming van hun as hebben zij zich minder duidelijk uitgelaten.

Na ampele beraadslagingen besloten de vier zoons uit Generatie II om gezamenlijk een Rosendahl Huber-gedenksteen te laten plaatsen op het kerkhof van de Protestantse Gemeente Dronrijp. Allerlei overwegingen hebben hierbij een rol gespeeld.

In het algemeen kunnen kinderen na het overlijden van hun ouders de behoefte voelen op enigerlei wijze de herinnering aan hun ouders levend te houden. In dit geval komt daarbij



De Sint Salviuskerk of d'Alde Wite: de Hervormde Kerk van Dronrijp .

dat ten gevolge van de naamswijziging Rosendahl Huber met ingang van 18 december 1929 als het ware een nieuwe tak of staak van de familie Huber is ontstaan. Het idee kwam op om, voor zover mogelijk, de geboorte- en sterfdata van de nieuwe Rosendahl Huber-tak vanaf Generatie I op een gedenksteen te verzamelen en vast te leggen.

In de periode van 1600-1870 behoorde de familie Huber tot het Friese Patriciaat waarvan de leden veelal in kerken werden begraven (vandaar de uitdrukking 'rijke stinkers') onder

andere in Dokkum, Franeker en Leeuwarden.

In diverse kerken in Friesland zijn Hubergrafstenen met namen en jaartallen bewaard gebleven.

Na 1870 werd het bijzetten in kerken in Nederland verboden (behalve voor leden van de familie van Oranje). Van de periode na 1870 zijn aanzienlijk minder Huber grafstenen bekend. Gedeeltelijk hangt dat ook samen met het feit dat leden van de familie Huber zich in de loop der eeuwen steeds meer over Nederland en over de wereld verspreidden. In de periode van 1850 tot ongeveer



De Herebanken in de Sint Salviuskerk.

1950 vertrokken relatief veel Hubers voor kortere of langere tijd naar voormalig Nederlands-Indië en zijn daar gesneuveld of overleden. Na die tijd emigreerde ook familieleden naar Australië, Canada of de Verenigde Staten. Van al deze Hubers zijn in Nederland geen grafstenen aanwezig.

### **Hoezo in Dronrijp?**

Zoekend naar een passende plaats voor een Rosendahl Huber gedenksteen passeerden heel wat ideeën de revue. Wat te denken van de bakermat van Heinrich Huber: het dorpje Altikon, in het kanton Zürich, Zwitserland? Een krachtig argument vóór Altikon is natuurlijk de symboliek.

Een minstens even krachtig argument dat tegen Altikon pleit, is de reisafstand: "Wanneer ben jij voor het laatst in Altikon geweest?" Wat heb je aan een gedenksteen als je er

nooit gaat kijken? Dat bracht de gedachten als vanzelf op de bakermat van de Hubers in Nederland: Friesland. Minstens eenmaal per jaar komen we voor de Huberdag naar Huis Schatzenburg in Dronrijp.

### **Stichting Gasthuis Vredenhof**

Deze buitenplaats werd rond 1725 gebouwd door Hermanus Huber en zijn vrouw Elisabeth de Hertoghe. Hun familiewapens sieren nog altijd de voorgevel van het huis. Schatzenburg was ook de woonplaats van Judith Anna Huber, gehuwd met dominee Hieronymus van Alphen en oprichtster van de Stichting Gasthuis Vredenhof. De markante huisjes van het oude Vredenhof (gebouwd rond 1750) en het nieuwe Vredenhof (gebouwd rond 1850) zijn nog altijd te zien in Dronrijp.

Op de begraafplaats van de Protestantse Gemeente Dronrijp bevinden zich de grafstenen van twee zusters Huber. Rechts naast het zogenaamde Domineepad bevindt zich een grafsteen met de namen van Anna Rutheria Johanna Cornelia Huber en haar man Jhr. Mr. Julius Matthijs van Beijma, in

leven burgemeester van Leeuwarden.

Daarnaast ligt de grafsteen van haar zuster Jacomina Maria Helena Huber en haar man Willem Samuel Anne Alexander Henri Marie van Rijswijk de Jong, laatstelijk luitenant-generaal titulair.

Conclusie: als ergens in Friesland een Rosendahl Huber gedenksteen past, dan wel op de begraafplaats van de Protestantse Gemeente Dronrijp. Velen van onze voorouders Huber hebben hier zondag aan zondag in de kerkbanken gezeten. De doelstelling van Stichting Gasthuis Vredenhof was uiteraard ook geheel in overeenkomstig de toenmalige inzichten van de Protestantse diaconie. Vanaf de komst van Heinrich Huber naar de Lage Landen, meer dan 400 jaar geleden, waren (en zijn!) de Hubers bekend als 'Steunpilaren van Kerk en Staat'.

### **Germaans heiligdom**

De huidige Protestantse Kerk in Dronrijp dateert in zijn huidige vorm van rond 1500. De oudste Romaanse delen, aan de noordzijde van de kerk, da-

teren ongeveer uit het jaar 1000.

De terp waarop de kerk staat, is veel ouder. Waarschijnlijk is de terp van Dronrijp omstreeks 500 jaar voor Christus door mensenhanden gemaakt en is dus ongeveer 2500 jaar oud. Vanaf ongeveer 500 voor Christus tot ongeveer 750 na Christus heeft op de terp een Germaans heiligdom gestaan, gewijd aan een of meer Germaanse goden. Na 2000 jaar



Christendom vinden wij van deze goden nog steeds sporen in onze cultuur. Denk maar aan 'Dinsdag' (de dag van Odin), 'Woensdag' (de dag van Wodan), 'Donderdag' (de dag van Donar), 'Vrijdag' (de dag van Freya).

Zoals bekend, hebben twee Britse mis-

sionarissen, Willibrord en Bonifatius, rond 750 het Christendom in Nederland verspreid.

De eerste 1250 jaar van het bestaan van de terp van Dronrijp was er een Germaans heiligdom gevestigd. De volgende eerste 800 jaar van het bestaan van de terp was hier de Katholieke Sint-Salviuskerk gevestigd. De laatste 450 jaar is deze kerk in gebruik voor de Protestantse eredienst.



## D'Alde Wite

De oude Sint Salvius kerk te Dronrijp is een van de oudste kerken in Friesland. In het Fries wordt hij daarom gemoe- delijk aangeduid als 'd'Alde Wite' (de Oude Witte).

Deze bijnaam 'witte' dankt de kerk aan het feit dat hij niet zoals de meeste kerken in Friesland is opgetrokken uit rode



bakstenen, maar uit lichtgele natuursteen.

Een ander typerend kenmerk van *d'Alde Wite* is de bouw van de toren. Deze is gebouwd volgens het type 'Moeder met Kind', dat wil zeggen: een hoofdtoren met er tegenaan een klein torentje. Deze bouw- wijze herinnert aan de traditio- nele Middeleeuwse voorstelling van moeder Maria met het kindje Jezus op de arm.

## 'Veilig onder Uw vleugels'

Op zaterdag 1 november 2008 kwamen in Dronrijp diverse 'Ro- sendahl Hubers' bij elkaar om de Rosendahl Huber gedenk- steen in te wijden. Het is een granieten steen van 2 meter bij 1 meter 20.

Aan de bovenzijde is het Hu- berwapen aangebracht met daaronder in het Latijn de woorden: SUB UMBRA ALARUM TUARUM. Dit is een oude Bijbelse for- mulering die in diverse Psalmen is te vinden. Letterlijk staat er: "in de schaduw van Uw vleu- gels". Bedoeld wordt: "veilig onder Uw vleu- gels". Hiermee wordt aangegeven dat de men- sen worden beschermd door God. In de Latijnse

liturgie van de Katholieke kerk worden deze woorden als ze- gen uitgesproken: "Heer be- scherm ons in de schaduw van uw vleugels". Op het Rosen- dahl Huber familiegraf zijn de- ze woorden zowel letterlijk als figuurlijk van toepassing. De urnen van Axel en Jacqueline bevinden zich namelijk letterlijk in de schaduw van de vleugels van het Huberwapen op de gedenksteen. Figuurlijk wordt bedoeld dat alle mensen, en met name de dragers van het

Huberwapen, zich geborgen mogen voelen onder de vleugels van de Heer.

### **Post-it**

De Rosendahl Huber gedenksteen bedekt een dubbel graf. Onder de gedenksteen bevindt zich thans een urnenkelder met daarin de urnen van Axel en Jacqueline. In de urnenkelder is plaats voor het bijzetten van meerdere urnen. Ook is het mogelijk dat in de toekomst een of meer Rosendahl Hubers onder de gedenksteen worden begraven. Als iemand bepaalt dat na zijn crematie zijn as verstrooid moet worden, dan bestaat de mogelijkheid om de naam en jaartallen van deze persoon op de gedenksteen aan te brengen.

Samenvattend: de gedenksteen op het kerkhof van Dronrijp kun je zien als een soort granieten Post-it-blaadje waarop namen en jaartallen van alle Rosendahl Hubers kunnen worden vermeld. Als de steen vol is, kan er een tweede naast worden gelegd.

### **Inwijding**

Op zaterdag 1 november 2008 kwamen 14 van de 18 naamdraggers Rosendahl Huber op de begraafplaats in Dronrijp bijeen om de Rosendahl Huber gedenksteen in te wijden.

De keuze voor deze dag was niet geheel toevallig. De steenhouwer meldde dat de gedenksteen eind oktober gereed zou zijn.

Op 1 november wordt Allerheiligen gevierd. In het jaar 837 heeft paus Gregorius IV deze christelijke feestdag ingesteld op 1 november, omstreeks de periode in het najaar waarin in voor-christelijke tijden een heidens feest ter nagedachtenis van de doden werd gehouden. Nu 1 november dit jaar op bovendien nog op een zaterdag viel, was de keuze niet moeilijk.

### **Traditie**

Of er een traditie zal ontstaan van een jaarlijks bezoek aan de gedenksteen op of omstreeks 1 november moeten we afwachten.

Zo lang elk jaar in het voorjaar een Familiedag op Huis Schatzenburg wordt georganiseerd, ligt het voor de hand die te combineren met een bezoekje aan de gedenksteen. Ook zonder bijzondere aanleiding kan uiteraard een bezoek worden gebracht - door alle Hubers.

Het familiewapen op de gedenksteen is het familiewapen van ons allemaal. Ook de tekst op de gedenksteen: SUB UMBRA ALARUM TUARUM ('Veilig onder Uw vleugels') is op ons allemaal van toepassing.